

DEVETMESEČNO POSLOVANJE

NEKATERA RAZMIŠLJANJA

Dosežke devetmesečnega dela moramo tehtati na različne načine, če želimo o njih oblikovati kolikor toliko celovito mnenje oziroma sodbo. Po vsej verjetnosti je težko na osnovi 43 % povečanja dohodka objektivno zaključiti, da so dosežki v celoti skromni. Prav tako bi bilo nepravilno zaključiti na osnovi podatkov o konvertibilnem izvozu, da so rezultati poslovanja izredni, ker smo 61 % izdelanih parov obutve izvozili v Zahodno Evropo in Združene države Amerike, to je 45 % povečanje v primerjavi z lanskim obdobjem in dosegli 5.414.857 dolarjev

presežka izvoza nad uvozom itd. Zaradi povedanega naj si vsak sam oblikuje mnenje na osnovi podatkov, ki smo jih zbrali, jih sporočili na različne načine, se o njih pogovarjali na zborih. Različnim ocenam pa je prav gotovo skupno spoznanje, da z novo ustvarjeno vrednostjo nismo uspeli slediti strmi rasti stroškov, nismo uspeli osebnih dohodkov usklajevati z drsnjem stvarne vrednosti dinarja. Zakaj?

Prodajne poti naših izdelkov so različno donosne. V danih razmerah je najmanj donosna prodaja na zahodna tržišča. In prav tja smo pro-

dali največji delež naših izdelkov. Zakaj?

Razpolagamo s preskromnim deležem ustvarjenih deviz, da bi ob skromnem izvozu lahko oskrbovali dokaj močno uvozno odvisno proizvodnjo in vrnili kredite, ki smo jih najeli v preteklih letih, da smo hkrati takrat koliko toliko normalno proizvajali. Zaradi tako močnega izvoza sta trpeli dohodkovno donosnejši prodajni poti. O vzhodnem izvozu skoraj ni vredno govoriti, saj je predstavljal v tem obdobju komaj 3,6 % izdelanih parov v Peku, domače prodajalne pa so bile slabše količinsko oskrbovane in tudi z zamudo glede na sezono. Zaradi tega so zaloge naraščale in skupaj z naraščajočimi zalogami materialov močno pritiskale na razpoložljiva denarna sredstva, ki nam jih je ves čas resno primanjkovalo. Da smo denarno spremljali poslovanje, smo se morali kratkoročno zadolževati. Obrestna mera je sledila stopnji inflacije in tako smo

pri še eni značilnosti obravnavanega obdobja, za obresti smo porabili skoraj 410 milijonov din.

Dotaknili smo se treh kritičnih področij: visoka rast poslovnih stroškov, visoka rast zalog in dohodkovno neprimerna prodaja. Omenili smo tudi nekatere vzroke, ne vseh. Kritično smo ocenjevali naše dosežke prav vse mesece letošnjega leta. Sprejeli smo nekatere ukrepe, ki naj bi ob kvalitetni izvedbi odebili denarnico Peka. Neugodne tuje dolgove smo že skoraj vrnili, kooperacijska pogodba z inozemskim partnerjem bo nekoliko zmanjšala neprijetno težo pomanjkanja deviz, v takih razmerah se bomo lahko enakovredneje lotevali dohodkovno ugodnejših prodajnih poti. Rast poslovnih stroškov moramo krotiti prav vsi. Kako, o tem smo se že veliko pogovarjali, tudi pisali smo že o tem. Dosežki pa še vedno niso vzpodbudni. Kdaj bodo pošatali, je odvisno od naše prevzgoje. Do nedavnega smo živeli tudi od rok tujega dela, sedaj moramo že živeti le od dela naših rok in še poplačati moramo preteklo prekomerno ugodje.

Edvard Košnjek

ODKRITI RAZGOVORI

8. novembra se je v Tržiču mudila delovna skupina CK ZKS. Vodila jo je izvršna sekretarka Katja Vadnal, v njej pa so bili še član predsedstva CK ZKS Štefan Korošec, podpredsednik izvršnega sveta SRS Janez Bohorič in medobčinski sekretar ZK za Gorenjsko Štefan Nemec. Dopoldne je bila skupina na obisku v naši delovni organizaciji, kjer so se člani seznanili s poslovanjem, problemi gospodarjenja in oskrbe ter delovanjem komunistov. Odkrito je tekel pogovor predvsem o problemih oskrbe in pridobivanju dohodka iz naslova izvoza na konvertibilno področje. Na doseganje dohodka vplivajo gospodarske razmere in ukrepi ekonomske politike. V letošnjem letu smo občutno povečali izvoz na konvertibilno tržišče, na žalost pa ukrepi ekonomske politike tega ne vzpodbujajo, oziroma bistveno manj kot še v bližnji preteklosti. Zaradi tega je prihodek in s tem dohodek občutno manjši. Samo zaradi zmanjšane stimulacije imamo v letošnjih devetih mesecih 237 milijonov manj prihodka, kar pomeni za 11 indeksnih točk manjšo rast. Ob razmeroma nizki stopnji porasta dohodka zaostajamo tudi pri osebnih dohodkih za povečanjem v gospodarstvu SRS in panogi.

PONOVNO IMENOVANJE

Franc GRAŠIČ, predsednik kolegijskega poslovnega organa je za naslednja štiri leta ponovno imenovan za to odgovorno nalogo.

Pridružujemo se čestitkam z željo, da bi bilo prihodnje delo uspešno v zadovoljstvo kolektiva in družbe.

V bosanskem mestu Jajcu je bila 29. novembra 1943 rojena nova Jugoslavija.

»... AVNOJ je temelj bratstva in enotnosti, ki ga nihče ne more zrušiti...« (Tito)

**OB DNEVU REPUBLIKE
ČESTITAMO Z ŽELJO, DA BI BILO
VSE NAŠE PRIHODNJE DELO
USMERJENO V NADALJNI
MATERIALNI IN KULTURNI
NAPREDEK.**

UREDNIŠTVO

V RAZPRAVI

SPORAZUM USNJARSKO PREDELOVALNE INDUSTRIJE

V preteklih dneh je potekala javna obravnava o predlogu sporazuma o skupnih izhodiščih in nekaterih osnovah za razporejanje čistega dohodka ter za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije.

Tudi pri nas smo predlog sporazuma obdelali, ga proučili s stališča že obstoječih določb naših aktov ter k posameznim določbam posredovali pripombe in dopolnilne predloge. Tako bo verjetno tudi v drugih OZD in kakšen bo dokončni predlog sporazuma, bomo videli, ko nam ga bodo posredovali v spremembi.

V predlogu sporazuma je dopuščena možnost, da se za pristop k sporazumu osnovne dejavnosti lahko odločijo tudi OZD, ki opravljajo drugo dejavnost, ki pa je v tesni povezavi z dejavnostjo usnjarsko-predelovalne industrije (npr.: naše TOZD Gumoplast, Poliuretani, Orodjarna, Mreža), kar je za enotnost ureditve teh določb v delovni organizaciji nujno. Da bi dosegli začrtane cilje, udeleženci sporazuma skupno urejajo naslednje zadeve.

— določajo izhodišča in kriterije planiranja in razporejanja dohodka in čistega dohodka, ugotavljanja uspešnosti ter presojo uspešnosti gospodarjenja,

— določajo metodološka izhodišča za ugotavljanje zahtevnosti del in nalog ter za delitev sredstev za osebne dohodke,

— določajo tipična dela in naloge ter razmerja med njimi,

— določajo osnove za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke na osnovi minulega dela,

— oblikujejo osnove in kriterije za izplačila raznih dodatkov in nadomestil osebnih dohodkov,

— določajo OD pripravnikov, nagrade učencem, osnove in merila za nagrajevanje poslovnih organov,

— določijo oblikovanje in porabo sredstev skupne porabe.

Predlog sporazuma smo pričakovali že dalj časa, vendar pa smo pri nekaterih določbah pričakovali podrobnejše (konkretnejše) rešitve.

Nova je določitev pokazateljev za ugotavljanje uspešnosti poslovanja, ki temelji

na upoštevanju rezultatov preteklega obdobja in na primerjavi z ostalimi udeleženci sporazuma (čevljarsko-predelovalno industrijo SR Slovenije).

Razprave o predlogu sporazuma.

Usmeritev za razporejanje čistega dohodka za osebne dohodke in skupno porabo je v skladu z zakonom in z upoštevanjem družbenih usmeritev ter se konkretizira s primerjavo kazalnikov poslovnega uspeha. Podatke obravnava skupna komisija podpisnikov sporazuma.

Sporazum določa, katere podatke mora vsebovati razvid del in nalog in katere osnove bodo podpisniki upoštevali pri ugotavljanju zahtevnosti del (sestavljenost dela, odgovornost, umska in fizična obremenitev, delovne pogoje). Sporazum določa tudi odstotno sestavo vpliva posamezne funkcije na vrednotenje dela.

Določena so tipična delovna mesta, ki služijo za primerjavo in ugotavljanje pravilnosti vrednotenja posameznih del v celotnem sistemu nagrajevanja.

Osebni dohodek delavca je odvisen od prispevka, ki ga delavec doprinese s svojim živim delom, minulim delom in s svojo ustvarjalnostjo.

Delovni prispevek je odvisen od količine opravljenega dela, kakovosti in gospodarnosti pri delu. Poudarja se potreba po ugotavljanju individualne uspešnosti, pri tem pa se mora upoštevati tudi težina dela ter vplivnost naloge.

Podrobnejše so določbe o minulem delu, pa še vedno premalo konkretne, da bi lahko na podlagi teh kar takoj ustrezno uredili pravice iz minulega dela.

Izračun sredstev za OD iz naslova minulega dela je odvisen od:

— OD delavca v določenem obdobju (ne všteto se nadomestila in dodatki),

— od doseženih prihrankov delavca ali skupine delavcev,

— nadomestila zaradi zmanjšanja delovne sposobnosti,

— skupne delovne dobe,

— drugih meril, ki jih sami določimo.

Dokler delež sredstev za OD iz minulega dela po določenih sporazuma ne doseže sedanjih sredstev za minulo delo, se izplačuje minulo delo le na podlagi podatkov za delovno dobo. Delež OD iz minulega dela se izračunava polletno in ob zaključnem računu.

Sporazum posebej obravnava nagrajevanje inovacij, določa osnove in merila za nagrajevanje poslovnih organov, določa oblikovanje osnov in kriterijev za izplačila raznih dodatkov (za delo v izmenah do 10 %, za nočno delo, za nadurno delo in za delo na nedeljo največ do 50 % predvidene mesečne akontacije OD delavca za polni delovni čas, za delo na praznik najmanj 50 % navedene osnove, za deljen delo-

vni čas največ 8 oziroma 16 % povprečnega mesečnega neto OD na zaposlenega v gospodarstvu SR Slovenije).

Sporazum določa nadomestila OD, pri določitvi katerih se mora upoštevati da OD za odsotnost z dela ne more biti višji od OD, ki bi ga delavec dobil, če bi delal z normalnim delovnim učinkom.

Kot osnovo osebnih dohodkov za redni letni dopust, za izredni dopust, za čas mladinskih delovnih akcij, za čas strokovnega usposabljanja ali za čas opravljanja javnih funkcij, naj se upošteva delavec OD v povprečju zadnjih treh mesecev.

Sredstva za namen skupne porabe, ki se oblikujejo iz čistega dohodka, se planirajo z letnim planom, z upoštevanjem, da se za osnovo uporabi do 75 % neto OD delavcev v gospodarstvu SRS v 9 mesecih preteklega leta, pomnoženo s številom delavcev v OZD. Sporazum določa višino regresa za organizirano prehrano med delom, navaja primere za dajanje solidarnostne pomoči, določa in omejuje višino sredstev za regres za letni dopust, (do 50 % povprečnega OD na delavca v gospodarstvu SRS za preteklo leto), določa jubilejne nagrade in najvišji možni znesek izplačil, nagrade ob upokojitvi, vsebuje določbe o preventivnem zdravstvenem varstvu, izobraževanju ter ostale določbe in ukrepe za zagotovitev izpolnjevanja sporazuma.

Kljub končani javni razpravi smo napisali, katera področja obsega sporazum ki ga bomo morali upoštevati, ko bo sprejet, v posameznih členih pa bomo morali tudi spremeniti in dopolniti obstoječe pravilnike, predvsem pravilnike o osnovah in merilih o razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke. iz pravnega oddelka

6120 Damen 9 - 8
schwarz m/oliv Kalb-Nappa
oliv m/rot Kalb-Nappa
ocean m/oliv Kalb-Nappa
mokka m/oliv Kalb-Nappa

Ledersohle, Absatz 20 mm
oder leichter Profilschle

6133 Damen 3 - 8
Absatz ca. 30 mm
Farben wie vorstehend
asphalt Nubuk m/oliv Leder

Modeli iz kolekcije »Schapuro«.

KOMUNISTI O SEBI

Komunisti Peka bi se težko pohvalili z aktivnostjo in poglobljenim delom. Svetla izjema je le osnovna organizacija tozda Mreža.

Pred sklicem sestanka osnovne organizacije se je sestel sekretariat z namenom, da se pripravijo in izoblikujejo določena stališča in mnenja ter ključne teme za razpravo na »Predlog sklepov 13. seje CK ZKJ o uresničevanju vodilne vloge ZKJ in krepitvi njene idejne in akcijske enotnosti«, kot vodilo za sestanek osnovne organizacije Mreža. Na sestanku so člani sekretariata kritično ocenili svoje delo. Glede upadanja politične aktivnosti med članstvom, so bili prisotni mnenja, da je vzrok v tem, ker se sklepi s sestankov večinoma ne realizirajo. Praktično, na določena vprašanja niti ne dobijo odgovora, kaj šele, da bi se stališča članov ZKJ upoštevala. Pri tem je bilo zastavljeno vprašanje, kaj lahko naredi pos-

Na tri vprašanja smo pripravili odgovor, ki ga je dal predsednik KPO Franc Grašič.

KAJ NAS JE VODILO V NAKUP FIRME »SCHAPURO« IN KAKŠNI SO UČINKI TEGA NAKUPA?

V obdobju zadnjih let je razvoj firme Afis v kateri ima Peko 49 % osnovnega kapitala, razmeroma intenziven. Razvoj je povezan s potrebami in zahtevami Peka, da dosežemo večji obseg izvoza, to pa je tudi večji obseg poslovanja firme Afis.

V zaostrenih razmerah razpolaganja z devizami smo in še skupaj z Afisom v obliki začasnega uvoza osnovnih materialov za izvozno proizvodnjo zagotavljamo oskrbljenost te proizvodnje. Vse to je zahtevalo tudi številčno povečanje zaposlenih v firmi Afis. Tudi za naprej želimo in načrtujemo še nadaljnje povečanje obsega poslovanja firme Afis, ter tako manjše stalne stroške na enoto poslovanja.

Možnost nadaljnega povečanja poslovanja firme Afis se je ponudila z nakupom firme »Schapuro« in tudi blagovne znamke »Schapuro«. Nakup te firme omogoča, da je v okviru Afisa tudi v družabniški pogodbi opredeljena proizvodna dejavnost, ter s tem dana mož-

mezen član pri reševanju določenih problemov. Dostikrat oblikujejo zaključke, uresničitev pa ni. Pri tem, so posebej poudarili, da so verjetno sami premalo vztrajni, morali bi delovati bolj organizirano tako znotraj delovne organizacije (akcijska konferenca), kot tudi navzven (povezava z občinskim komitejem).

Akcijska konferenca bi morala pri tem igrati svojo vlogo. Skupna mnenja in stališča pa bi morala biti tako dorečena in zastavljena, da bi se utemeljeno zahtevala tudi realizacija le-teh (ne samo, da se problem izpostavi, oblikujejo zaključki, potem pa se nanj pozabi).

Na sestanku so člani poleg vprašanj, ki zadevajo aktivnosti članov ZK, opozorili tudi na določene nepravilnosti s katerimi se srečujejo v svojem delovnem okolju. Pri tem so poudarili, da so o določenih vprašanjih in odločitvah premalo in prepozno seznanjeni.

nost sklenitve pogodbe o dolgoročni proizvodni kooperaciji.

Kupljena firma »Schapuro« je organizirana kot samostojna poslovna enota Afis, s samostojnim obračunom. Proizvodnja teče od 1. avgusta letos. Dnevno izdelajo 200 parov. Del zgornjih delov se že dela v Jugoslaviji, s čimer je omogočen dodaten izvoz.

Prvi obračun bo narejen ob zaključku leta, takrat se bodo pokazali finančni učinki. Nakup firme »Schapuro« in začetek proizvodnje je v strokovnih krogih, kakor tudi v javnosti naletel na zelo ugoden odmev.

KAKŠEN EKONOMSKI REZULTAT SE PREDVIDEVA V PROJEKTU ALŽIR?

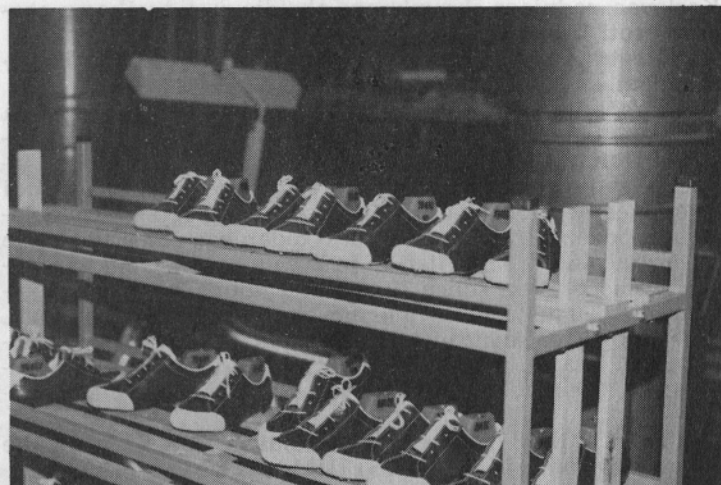
Za projekta Frenda in El Bajadh nam je prihodkovna stran povsem jasna, ker so sklenjene in podpisane pogodbe ter sklenjen samo-

PREMALO KONKRETNOSTI

upravni sporazum v katerem so opredeljeni prihodki posameznih članic, udeleženk pri izvedbi projekta.

Za tovarni Frenda in El Bajadh znaša prihodek 1.992.000 dolarjev za vsako. To je prva, prihodkovna stran, druga stran pa so stroški ali odhodki, katere smo pri sprejemanju obvez tudi

ga projekta prevesila v drugo polovico. V pripravi je obračun z upoštevanjem dejanskih stroškov in korigiran plan stroškov do zaključka realizacije. Prepričan sem, da bo obračun pozitiven, čeprav ne morem reči v kakšnem znesku. Ko bo obračun znan, ga bomo obravnavali na samoupravnih organih, prav tako tudi na zborih delavcev. Rad bi pa rekel še to, da projekt ni zanimiv samo s finančnih

Prvi proizvodi v novi tovarni čevljev.

načrtovali in ocenjevali. Glede na to, da je to nova vrsta naše dejavnosti, tudi na novem področju sveta, pa prav gotovo ta plan ni mogel biti tako kvaliteten, kot če bi imeli več izkušenj na tem področju. Prav to pa je tudi razlog, da dosedaj nismo omenjali dokončnega finančnega efekta in pa zaradi tega, ker se je realizacija prve-

učinkov, ampak tudi zato, da se kvalitetno usposobimo za take dejavnosti, mogoče še v večjem obsegu. Pri realizaciji takega projekta raste znanje naših strokovnjakov, tehnična in tehnološka dejavnost se krepi z zakladom različnih novosti in spoznanj.

ALI OBSTAJAJO MOŽNOSTI ZA PRIDOBITEV POČITNIŠKIH ZMOGLJIVOSTI?

Najprej je treba pripraviti ustrezen program kaj želimo, koliko sredstev potrebujemo in od kod bi sredstva v sedanjih pogojih dobili.

V strukturi teh sredstev bo verjetno moral biti tudi samoprispevek, kar pomeni, da je treba za obravnavo in odločanje pripraviti tak program, ki bo vseboval natančne opredelitve in usmeritve.

Če bo to sprejeto, bomo poskrbeli za čimprejšnjo realizacijo, seveda v fazah. Najti bomo morali premostitvene vire, da bi pospešili realizacijo.

6113
TR-Sohle, 40 mm Absatz
3 - 8 Damen

Jagd Nubuk
 borke Nubuk
 wüste Nubuk
 anizona Nubuk

9111/1 zwiegenäht, futterlos, 3 - 8 Damen
Alpis-Sohle 25 mm Absatz oder
Eigen-Sohle 35 mm Absatz
havanna Seal-Salopp
mokka Seal-Salopp

borke Nubuk
 Jagd Nubuk
 mokka Nubuk
 bisam Nubuk

9067/1 6 - 12 Herren
zwiegenäht, Alpis-Sohle,
futterlos

borke Velour
 trufel Velour
 Jagd Nubuk u
 borke Nubuk
 arizona Nubuk
 niougat Old-Ti
 mokka Old-Ti
 dschungel Old-Ti
 kenia Old-Ti

Toliko za danes. Vprašanja bi lahko uvrstili v rubriko VI VPRAŠUJETE, MI ODGOVARJAMO, ki nikakor ne more zaživeti. Morda vas bo začetek vzpodbudil. Bo v naslednji številki že vaše vprašanje in naš odgovor?

Urednica

JUBILEJ POSLOVALNICE KARLOVAC

*Kraj Korane i Vinice
Kupe, Dobre i Mrežnice
gdje Korana Kupi sliva
tu Karlovac grad počiva
S. Sabljarić*

Na pustem in močvirnem zemljišču med rekama Kolpo in Korano, se je 13. julija 1579. leta pričela gradnja trdnjave Karlovac, zadnjega obrambnega obzidja proti turškemu predoru proti Dunaju.

Mesto je dobilo ime po svojem graditelju Karlu Habsburškem.

V začetku je bil Karlovac zgolj vojaško mesto, v katerem so živeli vojaki s svojimi družinami. Turška moč je po porazu pri Dunaju slabela, Karlovac kot trdnjava pa je počasi izgubljal svojo vojaško funkcijo. Mesto se je začelo širiti tudi izven mestnega obzidja. Zaradi ugodnega geografskega položaja in povezanosti z notranjostjo tedanjega cesarstva, se je mesto začelo hitro razvijati in je kmalu postalo veliko trgovsko središče. Proti koncu 19. stoletja je imelo že 6000 prebivalcev in 600 hiš. Leta 1870 je mesto dobilo železniško progo, ki je omogočala še hitrejši razvoj. Električno in vodo je Karlovac dobil leta 1910. Leta 1920 je imel Karlovac že 18.645 prebivalcev. Ustanavljale so se nove tovarne in odpirale trgovine.

Tako je 1929. leta na vogalu današnje Senjske in Reške ceste, v hiši kjer je bil hotel »FIUMA«, njen lastnik pa trgovec Sladanović, slovenski tovarnar Peter Kozina odprl svojo trgovino (prvi poslovodja je bil Lovro Damjan).

Prva prodajalna leta 1929 je bila v hiši trgovca Sladanovića

Zgradba, v kateri je bila prodajalna od leta 1930 do 1941 in 1948 do 1949 (lastnik zgradbe trgovec Purebl)

Stara stavba v Radičevi ulici, ki se je morala umakniti sodobni trgovski hiši

Od takrat do danes je prodajalna »Peko« doživela več neprijetnosti in selitev. Kmalu po otvoritvi leta 1929 se je selila na Zrinjski trg, v hišo s številko 2, k trgovcu Pureblu, kjer jo je leta 1941 zatekla okupacija. Do takrat je bila poslovodkinja Marijana Šomek.

Poslovalnica je začela z delom spet šele leta 1948 pod novim naslovom »Triglav«. Poslovodja je bil Ivan Dilber. Nova prodajalna je bila v Radičevi ulici, leta 1949 pa se je spet preselila na Zrinjski trg št. 2. Z odlokom narodnega odbora pa se je ponovno selila v Radičevo 24, kjer je ostala do 1956. leta. Medtem se je spremenilo leta 1954 tudi ime v Peko.

Spet je prišel čas selitve. Leta 1956 je poslovalnica dobila nove prostore v Radičevi ulici na številki 5. Takrat je bila to najmodernejša in najlepše opremljena trgovina. Z odločbo SO Karlovac je bila zgradba leta 1963 porušena zaradi izgradnje nove trgovske hiše »Varteks«. Poslovalnica se je začasno selila v Radičevo 13, kasneje pa nazaj v Radičevo 7, v lokal, ki ga je Peko dobil kot odškodnino za porušenega, kjer je poslovalnica še danes. 1979. leta, ob 400-letnici Karlovca, smo v prodajalni izvedli kompletno adaptacijo s pomočjo Regionalnega zavoda za spomeniško varstvo in Skupščino občine Karlovac. Prodajalna se je razširila tudi v zgradbo v Markinkovičevi ulici, kjer je veliko in lepo urejeno skladišče. Prostor je preko dvorišča povezan z leseno nadstrešnico, ki se vklaplja v ambient zgradbe zgodovinsko zaščitene kot kulturni spomenik.

Vlado Bogović, Karlovac I.

Poslovalnica »PEKO« Karlovac danes.

UČENJE ZA DELO

Moderni tehnološki postopki, sodobna organizacija dela in poslovnost zahtevajo, da se človek nenehno izobražuje in svoje znanje izpopolnjuje.

Izobraževanje ob delu je del izobraževanja odraslih — izobražujejo se vzporedno z delom z namenom, da povečajo svoje delovne in druge sposobnosti in razvijajo svojo osebnost v celoti. Zaposleni ne prekinejo svoje redne delovne aktivnosti, pač pa oboje paralelno nadaljujejo — uporabljajo svoj prosti čas.

Izobraževanje ob delu je ena od oblik, v katerih se uresničuje koncept permanentnega izobraževanja, ni pa edina pot. Glede na to, da se bodo morali ljudje učiti vse življenje, postaja manj pomembna odločitev, kdaj bodo nastopili svojo prvo zaposlitev, saj se bo že tako pozneje njihovo poklicno delo prepletalo z nenehnim izobraževanjem. V zadnjih letih opazimo težnjo, da se zaposluje vedno več takih ljudi, ki v izobraževanju še niso dosegli svojega končnega cilja. Prekinejo redno izobraževanje in ga nadaljujejo ob delu.

Odrasel človek svoje izobraževanje doživlja drugače kot pa učenec v redni šoli. Učenec za razliko od odraslih doživlja izkušnje drugače. Sam še nima posebnih izkušenj, zato se nanaša na izkušnje odraslih, ki ga obdajajo (starši, sorodniki, učitelji). So predvsem pod vpli-

vom tujih izkušenj, te posredno podoživljajo s predstavo, domišljijo.

Odrasli pa nabirajo svoje izkušnje neposredno s svojimi zaznavami in čustvi, ki so se ob tem sprožila. Učenec lahko že zanemari tuje izkušnje, ker jih je le posredno dojemal, podobno kot druge informacije. Pri odraslem pa se vzgoja in izobraževanje tesno navezujeta na njihove izkušnje, če hočemo da bomo dosegli z vzgojo in izobraževanjem zaželene rezultate.

Pri odraslih se čestokrat pojavlja misel, da so nezmožni za izobraževanje. Dvom o lastnih intelektualnih sposobnostih za učenje še vedno marsikoga odvrne od tega, da bi se lotil učenja — izraz bojzani, da se ne bi pred drugimi z morebitnim neuspehom osramotil. Izobraževanje se jim zdi vse preveč povezano z otroštvom in redno šolo, neuspeh v izobraževanju bi pomenil, da ne znajo tega kar zmorejo otroci v redni šoli.

Vendar — izobraževanje je pravica in dolžnost vsakega delavca, saj je znanje postalo eno od proizvodnih sil in delavec bi lahko s svojim neznanjem zaviral proizvodni proces. Čeprav ima delavec ustrezno diplomino in je bil primerno usposobljen za delo, pa se čez nekaj let pokaže, da z znanjem močno zaostaja.

Delavec se mora dodatno usposabljanje.

IZOBRAŽEVANJE — USPOSABLJANJE

Izobraževanje v širšem pomenu besede praktično zajema vse, kar človeka pripravlja za delo in življenje ter samoupravljanje. Vključuje vse oblike izobraževanja, kjer se razvijajo sposobnosti, pridobivajo spretnosti in navade. V tem primeru je usposabljanje širša kategorija od izobraževanja.

Usposabljanje uporabljamo tudi v ožjem pomenu besede in je vmesna faza med izobraževanjem in delom, je pridobivanje predvsem praktičnih znanj, spretnosti in delovnih navad za določeno delo.

Noben učni program ni toliko konkreten, da bi pripravljaj učence za posamezno delovno mesto, pač pa za več del in več možnih delovnih situacij hkrati. Zato je zaključna faza vsakega izobraževanja daljše ali pa krajše usposabljanje.

Izobraževanje bo vedno odvisno od usposabljanja.

Usposabljanje dopolnjuje izobraževanje v več fazah dela. Tako ločimo: začetno, adaptacijsko in dopolnilno usposabljanje.

Začetno usposabljanje je po trajanju navadno najdaljše. Nanaša se na usposabljanje delavcev za manj zahtevna dela. Pripravljamo jih za neko novo delo na drugem strokovnem področju od prejšnjega, kjer so že bili zaposleni, ali pa za prvi poklic, če se do takrat še niso posebej usposobili za nobeno posebno poklicno delo. Manj zahtevna dela ne zahtevajo kompletne šolske izobrazbe, ampak usposabljanje.

Adaptacijsko usposabljanje poteka kot vmesna faza med izobraževanjem in delom na začetku zaposlitve. Vključuje predvsem pridobivanje neposrednih osebnih

izkušenj, razvijanje manjšajočih spretnosti in navad in nekaterih konkretnih spoznanj, ki jih prej šola ni dala.

Dopolnilno usposabljanje je pomembno zlasti za starejše delavce, ki so končali šolo pred mnogimi leti in imajo relativno zastarelo znanje. To usposabljanje pri delavcih razvija manjše primanjkljaje v znanju, spretnostih in navad.

Razmerje med dopolnilnim izobraževanjem in dopolnilnim usposabljanjem je v razlikah glede znanja, ki ga posamezni program zajema. Dopolnilno izobraževanje vključuje predvsem teoretična znanja, dopolnilno usposabljanje pa praktično znanje, spretnosti in navade.

Referent za izobraževanje
Rozman Darka

PET MINUT ZA KLEPET

Pred dnevi je zasedala disciplinska komisija tozda Mreža, katere član je tudi MARJAN LIPUŠČEK, poslovodja v poslovalnici Koper.

Poslovalnico je prevzel pred tremi leti, ko se je upokojila njegova predhodnica in jo uspešno vodi. V Kopru ni lahko prodajati čevljev, ker je izredno močna konkurenca, pozna pa se tudi vpliv Trsta. Primorci še vedno radi kupujejo »za mejo«, čeprav so tam čevlji še vedno dražji od naših. Toda Italijani znajo privabiti kupce z raznovrstnimi razprodajami in popusti. Treba je dosti, dosti delati in se izredno truditi, da gre roba med potrošnike. Pozna se tudi, da je kupna moč padla. Primorci povprašujejo predvsem po obutvi z usnjenimi podplati. Oskrbljenost je včasih boljša, včasih slabša.

»Poslovalnica je premajhna, utesnjeni smo. Lokacijsko je na izredno ugodni legi. Pogovarjali smo se že, in če bomo našli rešitev za odkup stanovanja nad trgovino, bomo lahko napravili veliko več, poznalo se bo tudi na prometu,« je svojo pripoved zaključil Marjan.

SPREMLJAMO DOGODKE

17. novembra 1963 so štiri in pol leta po začetku del prometu izročili novi »most Evrope« nad globoko Sielsko dolino, nekaj kilometrov južno od Innsbrucka. Je najvišji most na stebrih, sodi pa k mreži evropskih avtomobilskih cest, ki bo nekoč povezovala Severno morje s Sredozemskim.

18. novembra 1933 je v Gorici fašistična oblast ukinila slovensko Trgovsko obrtno zadrugo, ki je delovala od leta 1897. Poslopje zadruge je postalo sedež fašistov.

22. novembra 1497 je znameniti portugalski pomorščak Vasco da Gama prvič obplul Rt dobre nade.

23. novembra 1958 je predsednik Tito izročil prometu avtomobilsko cesto bratstva in enotnosti od Zagreba do Ljubljane.

26. novembra 1832 je v New Yorku začel obratovati prvi tramvaj na konjsko vprego.

30. novembra 1835 se je na Floridi (Missouri) rodil ameriški pisatelj in humorist Mark Twain (pravo ime Clemens Laughorne).

5. decembra 1946 je bil New York določen za stalni sedež OZN.

				PRAZNIK REPUBLIKE!	SADNI ŠKOD-LJIVEC	PRIPAD-NICA ITALCEV	NAŠA PEVKA (MARJANA)	SLOVANI, ANTI	STADION V NIŠU	SESTAVIL: BLU	OGRADE ZA ŽIVINO	POŠKODBA TELESA	PREBI-VALEC ČIČARIJE	VERGILOV EP O ENEJU	IZDELO-VALEC KEKSOV
				ODMETO-VALEC SNEGA						SRČECE FRANC. ŽGO-DOVINAR (HIPPOLYTE)					
				GRŠKA BOGINJA MODROSTI						IME ZA ZIMSKI MESEC					
				MLAD PARTIZAN ŽENSKA, KI VARA									IZVRŠNI SVET VEZI SPOJE		
29. 11. 1943	MAJHNA SKALA	VAGONČEK	EROTIČNO PESNIS-TVO	RIMSKA BOGINJA ROJSTVA ... ALI NE				NACIJ DELA STARO IME ZA VRATA, DURI	ČEŠKI PISATELJ (ALOIS)						
ORODJE ZA VRTANJE						POGANI, AJDI MOG. KLUB IZ TREBINJA						KRANJSKI ALPIJIST (FRANCI)			
PUŠČAV-SKI RIS					L	PLANINSKA PTICA UJEDA, BRVATI ...	SMESNICA SALA TETIJ MOŽ					VOJNI ODSEK		TOVARNA V KRANJU	DEL KNJIGE, PLAT
VZDEVEK IT. DIRKACA AGOSTI-NIJA				ŠPANSKI BIKOBOR-SKI VZKLIK		ZAGREBSKI TV DELA-VEC (ANTE)				BRANKA KRANER	SVIC. REVA KI TEČE SKOZI AARAU	NAS OTOK ZNAJ IZ NOB STEKANJE			
SVINČNICA GREZILLO				M. OSEBA IZ ROMANA "VZHODNO OD RAJA"		IGRALEC NA KONTRABAS RIM. BOGI-NJA JEŽE									
POBUDNIK ORGANI-ZATOR								ELEKTRIC. MOR RIBA ČEVČ ANICA					KRANJ BROM		
SLAMNATA TORBA						DEKLICA V PRAVLJICI ... V ČUDEŽ-NI DEZELI			E	KOSTI V PRSNEM KOŠU					
CHATEAU BRIANDOV ROMAN				L		SAMEC PERNATE ŽIVALI				TV ZASLON					

NAGRADNA KRIŽANKA

Za zadnjo križanko smo dobili 85 rešitev. Izžrebala jih je naša sodelavka Marjeta STUŠEK. Nagrade je razdelila takole:

- 160 din — JOŽE BOHINC — 569
 120 din — MARJAN BEVC — 529
 80 din — JURIJ OVSENEK — 300
 40 din — ROBERT ŠTUCIN — 300
 40 din — GOLMAJER KRISTINA — 700

Rešitve današnje križanke pošljite v uredništvo Čevljarja najkasneje do 4. decembra 1984. Križank ne dajajte v kuverte!

ZAHVALE

Ob smrti očeta

FRANCA BOBIČA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za izrečena sožalja, za venec in denarno pomoč ter vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi komornemu zboru Pe-ko za zapete žalostinke.

hčerka Jožica, sin Lado z ženo Vido in zet Rudi Jauk

Ob boleči izgubi dragega očeta

IVANA VRHOVŠKA

se iskreno zahvaljujem mojim sodelavcem in sodelavkam iz tozda Gumoplast za izkazano sožalje, venec in denarno pomoč ter za spremstvo na njegovi zadnji poti.

žalujoči sin Jaka in ostali

Ob nenadni izgubi moje sestre

ZORE PURGER

se zahvaljujem sodelavcem v oddelku 525 za podarjeno cvetje, izrečena sožalja in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti

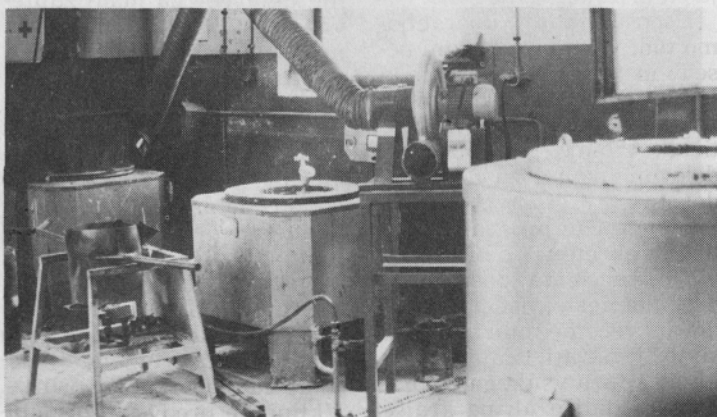
Jure Zupan z družino

Ob izgubi drage mame

ZORE PURGER

se iskreno zahvaljujema sodelavkam in sodelavcem kartonažnega oddelka in sekalnice 510, ter finančno računovodskega sektorja, za izraze sožalja, podarjeni venec in denarno pomoč.

hčerki Viktorija in Breda

KLUB ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV

KAKO PRIDE DO PRIZADETOSTI OTROK

Vzgoja otrok poteka predvsem po mehanizmu identifikacije s starši. Če so starši dobri, skrbni, ljubeči, preudarni, delovni, pošteni itd., poteka stanje brez posebnih zapletov. Alkoholčni starši pa imajo ravno obratne lastnosti.

Oče, občasni alkoholik, ki sicer ni agresiven, zna biti v svojih treznih obdobjih zelo ljubeč, poln razumevanja in kesanja. Svojim otrokom vdihne naravno ljubezen in jo od njih tudi sprejema, iz tega si otroci oblikujejo lik dobrega očeta. Ko pa ga kmalu zatem vidijo pijanega, se v njihovi duši vse podre. Odslej je otrok neprestano izpostavljen menjajočim se izkušnjam pretiranih upanj in skrajnih razočaranj. Takšnega otroka primerjajo s poskusno živalico, ki jo lačno zapeljujejo s hrano in jo hkrati prizadevno nepričakovano ovirajo, da si ne upa vzeti grizljaja. Takšen poizkus (proces) pri poskusni živali povzroči krče, ali celo živčni zlom. Odveč je opisovati, kako podobna doživetja škodujejo otroku. Alkoholik otrok je za marsikaj, kar se lepega sicer dogaja v družini prikrajšan. Otroku potrebuje očeta in mater, da ga vpeljeta v življe-

nje. Ker pa alkoholik še sam ne živi v skladu z normami naše kulture, pač ne more na otroke pozitivno vplivati. Alkoholik na nobenem področju človekovega udejstvovanja ne ravna vzorno, zato tudi ne more biti otroku za vzgled. Sin ne more z očetom alokoholikom doseči pozitivne in močne identifikacije. Postane čustveno razdvojen in nevrotičen. Utegne se razviti ali pa postane kljubovalen. Od tod pa v delikvenco in alkoholizem ni več dolga pot. Zakaj? Zato, ker na neki točki lastnega razkroja in odtujevanja sinu nekako pride prav očetovo neodgovorno vedenje, zamujanje, izmikanje dolžnosti v družini itd., in se začne zgledovati po njegovih negativnih lastnostih, saj tako lahko pred lastno vestjo opraviči svoja kriva pota. Hči se očeta alkoholika predvsem boji in ga sovraži. V njegovih treznih samoobteževalnih in skesanih obdobjih pa se ji smili. Kako naj se s takim očetom identificira? Sledi čustvena razdvojenost, ki ima lahko zelo različne posledice; neuspeh v šoli, nervoja, nesposobnost za odprte odnose s fantom, alkoholizem itd. Takšne so lahko posledice pri otrocih, če je nekdo od staršev alkoholik.

narobe, sem od strani škodljivo gledal, kdaj ga bosta naklestila. Pa nič. Jaz bi si v takem primeru nabral udarcev, da bi bil bogat, če bi bili tisočaki. Ni mi bilo všeč, da jo je bratec tako poceni odnešel, zato sem sam obraču-

nal z njim. Prava vojna se je razvnela med nama.

Arso Savanovič

Današnje prispevke so nam poslali učenci 7. razreda osnovne šole heroja Grajzerja.

Sodelavkam in sodelavcem oddelka 523 se najlepše zahvaljujem za prejeto darilo, ob odhodu v pokoj. Še naprej jim želim še veliko delovnih uspehov

Pepca Bečan

PRIŠLI — ODŠLI

V TOVARNO

Vasilic Dušana, Zagmajster Boris, Ljevar Stipo, Zupan Janko, Jelić Kata, Mulalić Samira, Jančić Robert, Blažič Gabrijela, Ostojic Nada, Grgušar Igor, Vukota Darko, Kešina Sara, Ljubić Jovanka, Jan Bojana, Seršen Vesna, Jovanović Klarisa, Ranfl Branko, Valh Danica, Fras Jožica, Bratuša Anica, Čurin Silva, Žinko Alojzija, Šnajder Darinka, Belec Jožica, Čičić Marija, Kolbl Irena, Fajfar Ana, Veselinović Štefanija, Cizrl Emica, Janžeković Ljubomir, Hriberšek Marija, Vuzem Silva, Cajnko Milica, Jaušovec Mira, Petek Drago, Lah Ivan, Tramšek Darijan, Plohl Marija, Ivanjšič Vlasta, Novak Darja, Kramar Metka, Strelec Anica, Petran Marjan, Habjanić Olga, Žnidarić Marta, Jaušovec Bojan, Kolaric Milena, Kosi Lidija, Kosajnc Dragica, Novak Ivanka, Mikližić Anica, Perger Zdenka, Lah Vida, Lesjak Stanislav, Jambriško Josip, Belec Silva, Horvat Bojan, Pavlinić Anica, Oblak Bernarda

V TOZD BUDUČNOST

Horvat Franjo, Spoljarić Dražen, Vnucec Ivanka, Vrućina Nadica, Vnuk Nadica, Križan Mirica, Jadanić Dragutin, Kraljić Josip, Djurašin Marinka, Filipović Marija, Furjan Djurdjica, Gaca Željko, Golubić Vesna, Henezu Djurdjica, Hrasinec Senka, Jambrović Višnja, Kaju Ružica, Kezman Veriva, Mihalić Sanja, Novosel Nevenka, Pokos Ivanka, Posavec Ruža, Sačer Radmila, Sakač Ružica, Šafarek Mirjana, Vitez Snježana, Habjanić Gordana, Luksa Štefanija.

V MREŽO

Celje I
Ptuj
Tržič II
Bjelovar
Metković
Osijek

Brzaj Zlatka
Topolovec Tatjana
Klofutar Irena
Jakupec Ružica
Šimunović Stanislava
Jakovac Damir, Tulić Siniša

IZ TOVARNE

Gabrić Marija, Mušić Tehvida, Aleksić Snežana, Sefić Azra, Majc Peter, Kajtazović Vesna, Haligalić Vesna, Burkeljc Sabina, Knific Janez, Prajndl Marija, Milaković Liljana, Gosar Vladimir, Drnovšek Marija, Lepoša Nada, Bečan Jožefa, Šipek Angela, Polajnar Matej, Kramer Elizabeta

IZ TOZD BUDUČNOST

Cindori Nenad, Horvat Ivan, Koren Darko, Triplat Željko, Kezman Marijan, Baconi Zvonko, Balaško Nadica

IZ MREŽE

Metković
Smederevo

Šimunović Silvana
Bošnjaković Slobodan

IZ ŠOLSKIH NOVINARSKIH KROŽKOV

MOJE TEŽAVE

Moja sestra! Velikokrat je sitna. »Davor, daj mi to, daj mi ono.« Pa spet: »Ne, to, tisto!« Udarim jo, da se cmeri. Kriv sem seveda jaz in nekaj udarcev mi ne uide.

Davor Perne

Močno me pestijo vsakodnevne šolske skrbi. Mogoče se vam zdi to smešno, vendar si pošteno oddahnem, ko pride petek. Takrat začne teči moje življenje počasneje, umirjeno, imam čas zase, za svoje majhne radosti.

Vsak dan se ponavlja isto: vstani, pojdi v šolo, trepetaj pred kontrolno vajo ali spraševanjem, naloga v varstvu vozačev, odhod domov in nato sedenje v mojem kotičku, učenje, iskanje po knjigah,

reševanje problemov. Nato naglica, da ne zamudim atletike, vaja za nastop na proslavi... Dan se mi zdi tako nabit in pol prekratek za vsa opravila. Zmanjka časa za branje knjig, klepet s prijateljicami.

Ob vsem tem pa me neprestano muči vprašanje bodočega poklica. Za kaj naj se odločim? Koliko časa imam za razmišljanje? Zelo malo. Kdo mi lahko pomaga? Verjetno se bom morala potruditi sama in streti ta trd oreh.

Saša Kramarić

Na bratca sem moral paziti vedno, kadar mama ni imela časa, to pa je bilo vsako popoldne. Ko je zrasel, shodil, je bilo malo bolje. A še zdaleč ni bilo tako, kot sem si želel. Če je storil kaj

NAŠI PETDESETLETNIKI

GORŠE ŠTEFANIJA — poslovodja v prodajalni Črnomelj

KRIŽANIĆ STJEPAN — Budućnost

STRUSKI IVAN — Budućnost

ISKRENO ČESTITAMO

VARSTVO PRI DELU

PREVENTIVNO
IZOBRAŽEVANJE

Ob koncu meseca požarne varnosti se je v naši delovni organizaciji pričelo z organiziranim prikazom uporabe in rokovanja z gasilnimi aparati. Prikaza so se udeležili neproizvodni delavci, kateri ne opravljajo preizkusa znanja iz varstva pri delu. Udeleženci so se radi odzvali, saj je bilo to za nekatere šele drugo srečanje z gasilnimi aparati. Seznanili so se z vrstami gasilnih aparatov, kajti večina udeležencev do sedaj z aparati ni znala rokovati.

Organizator je bila služba varstva pri delu v sodelovanju s poklicno gasilsko enoto »PEKO«.

V sodelovanju z Zavodom za varstvo pri delu pa smo 7. novembra 1984 organizirali seminar iz varstva pri delu za vodje oddelkov neposredne proizvodnje. Obravnavali smo problematiko tehničnega varstva, pravne ureditve varstva pri delu, zdravstveno varstvo, požarno varstvo, ekologijo in nevarne snovi. Seminarja se je udeležilo 15 vodij oddelkov, ki so na koncu opravili tudi preizkus znanja.

Namen tega izobraževanja je bil, v enodnevnem seminarju zjeti vse značilnosti in nevarnosti varstva pri delu za čevljarstvo stroko. Po zaključku seminarja je bil še razgovor z varnostnim inženirjem Prisljan Ivanom, glede problemov, s katerimi se srečujemo vsak dan na delovnem mestu.

Služba varstva pri delu

Praktični prikaz gašenja.

60 LET TOVARNE USNJA
KAMNIK

UTOK tovarna usnja Kamnik praznuje letos svojo 60-letnico. Osrednja proslava je bila v soboto 27. oktobra v Kamniku.

Slavje se je nadaljevalo v Špitaliču, kjer so odprli nov obrat za izdelavo usnjene konfekcije. Priložnostni govor na slovesnosti je imel Franc Šetinč, predsednik republiške konference SZDL Slovenije.

Kolektivu UTOK-a smo poslali čestitko, praznovanja pa sta se udeležila: predsednik KPO Franc Grašič in vodja nabavnega sektorja Božidar Meglič, ter ob tej priliki izročila spominsko darilo — sliko z razstave v okviru »Šušarske nedelje« EX TEMPORE 84.

V obratu Benedikt so v soboto 17. novembra ustanovili osnovno organizacijo sindikata in osnovno organizacijo Zveze socialistične mladine.

Novoustanovljenima osnovnima organizacijama želimo uspešno delo in čim več uspešnih akcij.

Ekipe Peko v El Bayadhu ob obisku predsednika KPO FRANCA GRAŠIČA.

6063 Damen 3 - 6
moška Velour
moška Velour
schwarz Velour
sand Velour
jagd Velour

6061 Damen 3 - 6
opali Ecrase
natur Ecrase
cowie alle
Velour-Farben

6062 Damen 3 - 6
opali Halb-Leder
natur Halb-Leder
moška Halb-Leder

alle Artikel Lederbrandsohle, Crepeaufsohle

Füssen

grau Velour m/Juchten
jagd Velour m/Juchten
moška Velour m/Juchten
ocean Velour m/Juchten
zeln Nubuk um
jagd Nubuk um
jagd Antlin-Find um
mit eingebautem Fußbett
Profil-Laufsohle
Lülle-Pöhterung
3 - 6 Damen
6 - 12 Herren

6120 Damen 3 - 6
schwarz moško Halb-Happa
ohne moško Halb-Happa
moško m/alle Halb-Happa
moška moško Halb-Happa

Tumbler

9068
toecana Safari
apafat Safari
moška Safari
moška Nubuk
jagd Nubuk
apafat Nubuk
6 - 12 Herren

Modeli iz kolekcije »Schapuro«.

čevljar

Glasilo delovne organizacije tovarne obutve PEKO Tržič n. sol. o. — Ureja uredniški odbor: Ivanka Horžen, Janez Kališnik, Edo Košnjek, Bojan Prešeren, Marko Tomazin, Sašo Uranjek, Karel Zajc, Tomislav Zupan, Marija Slapar — glavni in odgovorni urednik. — Naslov uredništva: »PEKO« Tržič, telefon 50-260 int. 217. — Tisk TK Gorenjski tisk Kranj. — Izhaja enkrat mesečno v nakladi 3800 izvodov v slovenském in 1800 izvodov v srbohrvatskem jeziku. — Glasilo dobijo člani delovne organizacije, štipendisti, vajenci in upokojenci brezplačno.